

Pristopila je še druga in obe sta ga gledali z odkritosrčnim zanimanjem, z odkritosrčno veselostjo. Druga je bila mlajša, smejali pa sta se obe enako, živo in prazno...

»Ne bova je motila, če spi. Tãk lepo jo pozdravita... in roko ji poljubita, svoji gospe, če sta je vredni...«

Deklini sta mahnila v pozdrav, se obe hkrati zavrteli na petah in njun skupni smeh, kakor krik ranjene orjaške ptice, je čudno odmeval po prostorih, ki je v njih bilo doma samo veselje in sama sreča.

Jezus je hitel dalje in slepec ga je komaj dohajal.

»Ko mine mesto — mnogo ga ni več — bom že zopet v sedlu. Nisem vaje ulicam in uličicam, vogalom in kotom; še palico bi bolelo, če bi morala kaj dalj štorkljati med tem kamenjem.«

In tako sta kmalu bila zopet na zraku. Zadišalo je po deželi in obema je odleglo.

»Toda kam?« se je ustavil Jezus pri studentu sredi polja. Zahotelo se mu je po teh slepčevih postajah požirka bistre studenčnice, ki bi ž njo poplaknil vse, vse... Kar se mu je bilo grenkega nabralo v ustih. »Toda kam? Jaz namreč imam zdaj svojo pot...«

Slepec je otipal rob studenta, sédel in potegnil Jezusa za suknjo.

»Saj sem obljubil, da ti povem kam; in zdaj je tudi čas za to. Saj me že spremljaš cel vek. Tamkaj ob potu, malce stran, je hiša. V njej pričakujejo gostoljubni ljudje nocoj Jezusa Nazarenčana, tistega, ki mu je dano, da ozdravi vsakršno slabost in bolezen. Nikomur ne odreče, kdor ga prosi tako, kakor ga bom prosil jaz.«

»In česa ga boš prosil?«

»Da mi dá oči.«

»Tebi — oči?«

Jezus se je ves skrušen ozrl po pokrajini; žive duše ni bilo ne daleč ne blizu razen tega slepca.

»Prosil ga bom — vidiš, tako ga bom prosil, in dal mi jih bo.«

»Tudi jaz imam opravek v tisti hiši,« je vzdihnil Jezus, »kar je res, je res; pojdiva torej...«

In šla sta dalje, slepec ves živ in boder, deloma zato, ker je imel mehko poljsko pot pod nogami, deloma zato, ker se mu je zdaj res mudilo, Jezus pa počasi za njim. Premišljeval je in premišljeval...

»Mar si tudi ti s kakšno nadlogo namenjen k njemu, k Jezusu čudodelniku?«

Ko sta končno prispela, je slepec, zravnan in kar velik, oblastno poropotal s palico po vratih, Jezus pa je stal za njim tih in majhen, sam vase ugreznjen. Z rokami je tipal krog sebe, kakor da je slep.

Pot na Oljsko goro

Jezus je hitel, bled mož, daleč pred svojimi učenci, da čimprej doseže pristavo. Krošnje oljk so se pripogibale v blagem vetru, zamišljeno je žuborel cedronski potok. Jezus je lahko krvavel med prsti leve noge,

vendar tega zdaj ni zapazil. Manjše skale je preskakoval, večjim se je ogibal v ploskih lokih. Tri zvezde so se pojavile med vejami dreves... in že je zažarelo nad njim nebo, od obzorja do obzorja posuto z milijoni bistrih, milih, svetlih očesc. In tedaj se mu je prelilo iz duše v usta v enem samem slapu vse gorje, ki se je v njem nabiralo že dolgo.

V bogatih plaščih do petá, z vprašujočimi rokami za pasovi, srepogledi, prežeči mu pismarji in farizeji zastavljajo pot, kamor koli stopi. Teh src ne bo nihče nikoli obrnil!

Ko so mu pripeljali prešuštnico, češ, Mojzes vелеva take kamnati, kaj praviš ti, in ko jim je zamašil usta z vabilom: »Kdor izmed vas je brez greha, naj prvi vrže kamen vanjo,« so se obrnili in so šli ven, drug za drugim, počenši od najstarejšega — pohotneža.

Ko so mu zastavili vprašanje, od kod ima oblast, in se je zaklonil za vprašanjem, ali je Janezov krst iz nebes ali od ljudi, so se pričeli zvijati, kaj bi mu odgovorili, da bi prišli do odgovora na svoje vprašanje, in so se naposled odločili, da ne odgovoré nič. Bolje nič, kakor da jih ujame v precep vpríčo njihovih naivnih vernikov, dolgouhih naročnikov njihovih listov, zapriseženih pristašev njihove verskopolijske strahovlade. Od kod imaš oblast, je zanje najvažnejše vprašanje, zakaj Mesija mora priti, in potem, od kod bo imel oblast, ga bodo spoznali. Vendar, ko se pokaže nevarnost, da se urežejo na lastnem nožu, jim ni več do vprašanja. Stvar vsega Judovstva je samo tako dolgo važna, dokler so gospodje profesorji in advokati in notarji »svetih izročil«, »javne morale« in vseh drugih kug na varnem.

Ali na cvetno nedeljo, tisto blagoslovljeno, čisto, rosno, dehteče jutro, ko se je ves svet zgrnil okrog njega, in ko se je procesija ozdravljenih šepavcev, očiščenih gobavcev, rešenih obsedencev, ko se je procesija teh pogoščenih siromakov, počeščenih ponižancev in potolaženih razžaljencev, ko se je procesija vseh tistih, ki v solzah jedo svoj kruh, ki se jim v molitev meša kletev, ki jim je najsvetejše oskrunjeno, ker gospodar tega sveta pač ne vklepa v sužnost samo njihovih teles, rok in nog, ampak ima v zakupu tudi njihove glave in njihova srca — ko se je tedaj ta zagorela in zaprašena množica približala Jeruzalemu in so odmevale ulice: »Hozana sinu Davidovemu, blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem!« — mu je nekoliko farizejev iz množice reklo: »Učenik, posvari svoje učence!«

Mi smo namreč dostojni ljudje. Ljubimo red in snago, zlasti tisti vrstni red, ki ga narekujejo zasluge, in zlasti tisto snago, ki se ji tudi drugače pravi: distanca. Smo za to, da se ljudstvo, to preprosto in dobro ljudstvo, nakriči in izbrca, in če še pod noč zapleše, kaj nam mar. Smo za to, zakaj bi ne bili, samo: tiho, tiše, smo mi tudi še tu! Je namreč neka mera, od vekomaj izmerjena, zapisana in potrjena, da preglasno priznanje ruši ravnotežje družabnih sil in kreposti, da resnica neovita, nezakrinkana, gola, samo bode v oči, mesto da blaži srce in plemeniti čustva. Namreč, če bi se ta množica, navdušena, kakor je, mogla spraviti na našo cesto, da bi kričala za nas, za nas razgrinjala svoja oblačila na pot in stlala veje, bi še nekako šlo. Zatisnili bi oči in zamašili ušesa,

naj bo, naj se navriska in izživlja; resničnim zaslugam priznanja ni nikoli dovolj. Toda tako —? Ali ne vidiš, kako se tisti tam para od navdušenja, da ni ne lepo za oči, ne blago za uho! Takega bi mi potrebovali, sto takih, res je, vendar je neestetično; ruši ugled mesta pred tujci, naroda pred svetom, in kaj bo rekla zgodovina?

Jezus se je ustavil. Srce mu je kipelo, mišice na rokah in nogah so mu trepetale. Zahotelo se mu je, da bi zagrabil skalo, cent težko, jo zavihtel in treščil v steno... Ali res sovražim? Oče nebeški, ne daj, da sovražim! Zadrži sovraštvo zase, ti maščuj; meni pa prepusti ljubezen in odpuščanje! Nisi me poslal, da svet sodim, ampak da ga rešim. Tudi oni so ustvarjeni po tvoji podobi, glej!

Hitel je dalje, pa vse prepočasi se mu je odmikala pot. Kakor po globokih, vlažnih sencah je brodil po žalostnih mislih — tam pa mora biti svetlo. Tam ga čaka Oče, in njemu bo vse povedal. Toda kje je še Getsemani!

Medtem se je na levi zablestela krivulja mesta; v smelem loku se je jata belih ptic spustila na eno samo točko, in bile so hiše in hišice, predmestje pri predmestju. In nov val žalosti mu je zalil dušo, žalosti, bridkejše od prve.

To je torej tisto mesto, kjer je njegova ljubezen beračila od vrat do vrat, od kljuke do kljuke kateri ljubi dan in katero pozno noč! Ni ga bilo sram, če ni bil opravljen za v mesto, če mu je od nog kapalo blato vasi in zaselij, brezskrbno v blato pogreznjenih. Njegovih postaj je več, nego jih more obhoditi en sam popotni človek, in tudi take so vmes, ki zanje ne ve nihče, vendar mu srce venomer trka le na ena vrata. Jeruzalem, Jeruzalem... Ozri se nazaj v globino let in povej, kdaj te nisem klical? Najboljše besede niso bile dobre dovolj, če so bile tebi namenjene. Po svojih glasnikih sem te opominjal, po svojih pastirjih in kraljih vladal, po svojih pevcih opeval. In ti? Kaj se skrivaš pred mojimi očmi, kaj odteguješ srce srcu, ki ne bo nehalo biti, dokler te ne preprosi. Berač stoji pred vrati tvojimi zlatimi, ki si je bil prihranil glad vsega svojega življenja, vso žejo svojih dni, da ju ti utešiš. Zdaj je tu, in kako ga sprejemaš?

Jeruzalem, Jeruzalem... Tu so moje dlani, tu so moje noge; prebodene bodo, preden se ti zbudiš iz opojnega sna. Ali misliš prespati ta moj dan? Mar se misliš prebuditi šele, ko bo že »gnusoba razdejanja na svetem kraju«? Ko bo stiska in tesnoba, »kakršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je tudi več ne bo«? Ali se boš v krivega Kristusa zagledala, hčerka sionska prelestna? Iz njegovih oči pila milosti, z njegovimi besedami napajala žalostna usta? Ali si tudi moje glave želiš na pladnju kakor glave Janeza, poslednjega preroka puščave? Stisni mi srce in videla boš, da ti bodo iz njega med prsti pripolzeli sami biseri, same kroglice iz jaspira, sama sladka srčna rosa za hladilo tvoji ljubezni. Hranim jih zate — komu bi jih drugemu dal?

Jeruzalem, Jeruzalem... Konji apokalipse so osedlani, jezdec pripravljeni. »Tvoje grozdje bo obrano in vrženo v veliko tlačilnico božje

jeze; in tlačili bodo v tlačilnici zunaj mesta in kri bo tekla iz tlačilnice do konjskih uzd tisoč šest sto tečajev daleč.« »Ženska, pijana od krvi svetih in od krvi pričevalcev Jezusovih« — mar si to ti? Da bi ne bila! Glej, ženin se pripravlja, da pride in obišče svoje. K tebi se je namenil prvi. Svatba Jagnetova se ne more pričeti brez tebe, ne brez tebe veselje »odkupljenih izmed ljudi«. Harpe strunarjev ne bodo zabrenkale, molčala bo nova pesem, tista, ki jo pojo neomadeževani, dokler se ne dvigneš ti, prva nevesta moja, in mi ne pohitiš naproti.

Jezus se je spotaknil in je z razširjenimi rokami priletel med črno trnje, ki je štrlelo iz mraku. Slastno se mu je zarilo v meso. Oče nebeški, srdiš se... Srce si mi privil na veliko ljubezen, in zdaj me mečeš med trnje. Uglasil si mi visoko pesem, in zdaj si mašiš ušesa. Se mar spozabljam? Pitam pse s svetim, mečem svinjam bisere? Daj mi moči, daj mi moči! Ne daj, da hodijo po meni tisti, ki jih na srcu nosim, ne daj, da me udari s slepoto lastno srce. Nisem zaslužil tega...

Izdrl je trn za trnom počasi in drhtivo, kakor bi snemal dragocen in ljub mu nakit. Rane si je pomazal s slino in z roso, sédel je skoraj nevede na prag ob poti, čisto blizu trnovega grma, in je čakal, da se kdo odzove klicu srca, žalostnega v samoti...

Tedaj se je v trnovem grmu zganilo, globoka senca se je nagnila v mrak kakor glava človeka, ki se poslavlja. Jezusu je vztrepetala duša od ustnic do koncev prstov, tako bridek, tako tesnoben je bil ta spomin.

Ali se je zgodilo lani, pred tisoč leti ali včeraj — mladenič, duša moje duše, ki si me našel devet gorá in devet dolin daleč, saj si se v sanjah napotil k meni že tedaj, ko sva se bila pred vekovi prvič ugledala — mladenič čistega srca, neoskrunjenih misli, po plemeniti hoji te spoznavam, po visokem temenu. Prav na to goro si me prišel iskat nocoj? Bogati mladenič, večnosti žejen, mene žejen, pij! Toda napoj, ki ti ga nastavljam na usta — to še nisem jaz. Moj pravi napoj je tam zadaj. Okusil ga boš, ki sem te odbral, ko si bil še nespočet, ki sem ti s poljubom zaznamoval čelo, ko me še nisi poznal, ki sem te ljubil skozi žalost in veselje teh mojih žalostnih dni, veselih malo... Ne boj se me, nisem rabelj duš, ki po meni hrepene. »Nisem še nalomljenega trsta prelomil, ne tlečega stenja ugasil.« Kaj naj dobrega storiš, da prejmeš večno življenje? Spolnjuh zapoved, to veš. Česa ti je še treba, če hočeš postati popoln, meni podoben? Prebogat si — in tam so moji reveži. Daj jim, kar imaš, in ves bom tvoj...

Nisi slišal, razumel nisi? — Molčiš? — Ne poznaš me več? — Odhajaš? — Senca za njim je čedalje ožja... Srce prazno, tuli, lovi...! Vse prazno...

Oprijel se je ograje getsemanskega vrta in se je ozrl po učencih. Bili so že tu, mokri od rose kakor on, kakor on zasopli od nagle hoje. Nobeden ga ni vprašal, zakaj tako drvi. Osmerim je odkazal mesto tik za ograjo, druge tri pa je hlastno potegnil s seboj po vzpetini. Našel jim je primeren kraj: »Ostanite tu in čujte z menoj,« sam pa je šel še malo dalje, toliko, da bi ga ne videli, ne slišali...